

ЕСКЛЕ против ЊЕМАЧКЕ**Пресуда од 15. јула 1982. године****НЕЗВАНИЧНИ РЕЗИМЕ И ИСТОРИЈАТ ПРЕДМЕТА*****A. Основне чињенице***

Г. Hans Eckle и његова супруга Marianne су држављани Њемачке, рођени 1926, односно 1935. године.

Г. Eckle је био власник фирме чија се дјелатност састојала у продаји на кредит материјала и грађевинског земљишта лицима која су жељела да нешто граде. Његова супруга је била запослена у тој фирми. Фирму су финансирали појединци чије су позајмице (кредити) били гарантовани хипотекама. Дјелатности ове фирме између 1959. и 1967. године биле су предмет три одвојена кривична поступка: у Триеру, Saarbrückenu и Келну.

Канцеларија јавног тужиоца у Триеру отворила је 1959. године истрагу јер је постојала сумња да су подносиоци представке закључили већи број уговора на основу лажних обећања и да су себи обезбиједили зајмове на основу лажних података. Суђење је почело 11. новембра 1970. године. Регионални суд у Триеру је, 17. марта 1972. године, г. и гђу Eckle осудио на казну затвора због преваре. Савезни суд правде је, 19. фебруара 1976. године, одбио њихову жалбу због погрешне примјене права. Подносиоци представке су Савезном уставном суду уложили представку којом су се, између осталог, жалили на дужину трајања поступка, али је у јуну 1977. године овај суд одбио да одобри наставак поступка по представци наводећи да није имала довољно изгледа за успјех.

Након истраге која је почела крајем 1963. године, Регионални суд у Saarbrückenu прогласио је подносиоце представке кривим за превару, прво у октобру 1967. године, а касније и 1970, односно 1971. године, након што је Савезни суд правде у марту 1969. године поништио ту пресуду. Поновне жалбе због погрешне примјене материјалног права су одбијене 20. априла 1972. године.

Коначно, Канцеларија јавног тужиоца у Келну је у марту 1967. године из сличних разлога отворила истрагу, али је предмет затворен у септембру 1977. године због безначајности могуће осуде у поређењу са осудама које су изречене подносиоцима представке у друга два поступка.

Регионални суд у Триеру је, у новембру 1977. године, изрекао јединствену казну затвора - ујединивши и оне раније изречене - на седам година за г. Ecklea и двије године и осам мјесеци за његову супругу. Апелациони суд у Koblenzu је, 23. јануара 1978. године, одбио "непосредно уложену жалбу" коју је, сваки од подносилаца представке, уложио на одлуку Регионалног суда.

В. Поступак пред Комисијом за људска права

Овај предмет потиче из представке коју су у децембру 1977. године г. и гђа Eskle уложили Комисији. Они су се, *inter alia*, жалили на дужину трајања кривичних поступака који су против њих покренути у Триеру, Saarbrückenu и Colognei, и тврдили су да су били жртве повреде њихових права на расправу у "разумном року", у складу са значењем члана 6 став 1 Конвенције. Комисија је представку, 10. маја 1979. године, прогласила прихватљивом у погледу дужине трајања поступака у Триеру и Келну. У свом извјештају од 11. децембра 1980. године, Комисија је изразила једногласно мишљење да је овдје постојало кршење члана 6 став 1.

Комисија је предмет доставила Суду.

ИЗВОД ИЗ ПРЕСУДЕ

ПРАВО

63. Подносиоци представке су се жалили на дужину трајања кривичних поступака који су против њих покренути у Триеру и Келну; тврдили су да су они прекорачили "разуман рок" установљен чланом 6 став 1.

I. ЧЛАН 25 СТАВ 1

64. Својим поднеском, и касније усмено на судској расправи, Влада је званично захтијевала од Суда да одлучи да због недостатака представке Суд није у могућности да разматра меритум предмета. Сходно ставу Владе, подносиоци представке више нису могли бити сматрани жртвама у складу са значењем члана 25 став 1 Конвенције, који гласи:

"Комисија може да узме у разматрање представку коју је генералном секретару Савјета Европе упутило било које лице, невладина организација или група појединаца која се сматра жртвом због кршења права признатих овом конвенцијом, које је учинила нека висока страна уговорница, уз услов да је та висока страна уговорница..."

Како се тврди, њемачки судови су заиста признали прекомјерно трајање поступака и одобрили су накнаду: Регионални суд у Триеру је ово узео у обзир приликом одређивања казне, а Регионални суд у Келну учинио је слично налажући обуставу гоњења (в. ставове 35 и 55 горе).

Подносиоци представке су оспорили овакво образложење. Ни Комисија му није била наклоњена. Сходно мишљењу Комисије, судови нису нашли било какву повреду члана 6. Смањење казне коју је одредио Регионални суд у Триеру није мјеродавно. Коначно, није јасно утврђено да је Регионални суд у Келну узео у обзир прекомјерно трајање поступка приликом обуставе гоњења.

65. Суд је надлежан да одлучује о наводима прелиминарне нарави уколико их је тужена држава прво истакла пред Комисијом у мјери у којој су, по свом карактеру и околностима, дозвољене (в. пресуду од 13. маја 1980. године, у предмету *Artico*, серија А, бр. 37, стр. 12, став 24).

Ови услови су у предметном случају задовољени и нема застарјевања.

66. Ријеч "жртва" у смислу члана 25, означава лице директно угрожено предметним чином или пропуштањем чињења, постојањем повреде могуће чак и у недостатку штета: штета је релевантна само у смислу члана 50 (в., *inter alia*, пресуду од 26. марта 1982. године, у предмету *Adolf*, серија А, бр. 49, стр. 17, став 37). – провјерити пресуду

Досљедно томе, ублажавање казне и обустава гоњења, донесени због прекомјерног трајања поступка, у принципу не лишавају појединца његовог статуса жртве у складу са значењем члана 25. Они се узимају у разматрање само у циљу процјене обима штете коју је тај појединац наводно претрпио (в., *mutatis mutandis*, пресуду од 22. јуна 1972. године, у предмету *Ringeisen*, серија А, бр. 15, стр. 8, ставови 20 и 21; пресуду од 7. маја 1974. године, у предмету *Neumeister*, серија А, бр. 17, стр. 18-19, став 40; такође мишљење Комисије у предмету *Wemhoff*, серија Б, бр. 5, стр. 89 и 273-274).

Суд не искључује могућност да би ово опште правило могло да буде изузето кад су домаћи органи власти, било изричито или суштински, признали кршење Конвенције, а онда за то додијелиле накнаду (в. одлуку Комисије од 16. октобра 1980. године о прихватљивости представке бр. 8182/80, *Schloffer* против Савезне Републике Њемачке). Под оваквим околностима, удвостручавати домаћи поступак и поступак пред Комисијом и Судом било би тешко спојиво са карактером супсидијарног заштитног механизма утврђеног Конвенцијом. Конвенција, на првом мјесту, свакој држави потписници даје задатак да обезбиједи уживање гарантованих права и слобода (в. нарочито пресуду о суштини "белгијског лингвистичког" предмета од 23. јула 1968. године, серија А, бр. 6, стр. 35, став 10 *in fine*; и пресуду од 7. децембра 1976. године, у предмету *Handyside*, серија А, бр. 24, стр. 22, став 48). Овај супсидијарни карактер је још наглашенији у случају држава које су инкорпорисале Конвенцију у свој домаћи правни поредак, и које правила Конвенције третирају као директно примјенљива (в. пресуду од 24. јуна 1982. године, у предмету *Van Droogenbroeck*, серија А, бр. 50, став 55).

67. Како Конвенција представља саставни дио закона Савезне Републике Њемачке, није постојало ништа што би спријечило судове те земље да, уколико је

то примјерено, одлуче да је прекршена Конвенција, нарочито њен члан 6 став 1. Домаћи судови су, такође, имали на располагању средства којима би додијелили накнаду која, по мишљењу Суда, може да се покаже одговарајућом: сходно досљедној судској пракси Савезног суда правде, приликом одређивања казне судија мора ваљано да води рачуна о било каквом прекорачењу "разумног рока" у смислу значења члана 6 став 1 (в. пресуду од 10. новембра 1971. године у предмету *Entscheidungen des Bundesgerichtshofes у Strafsachen*, том 24, стр. 239-243).

Сходно томе, како је на крају предочила Влада, мора да се утврди да ли су њемачки судови одлучили да је прекршен члан 6 став 1 и, уколико јесу, да ли су одобрили накнаду.

68. Према образложењу Регионалног суда у Триеру, поступак пред њим је трајао један "неумјерен временски период" (пресуда од 17. марта 1972. године, став 27); поступци су били "дугог" и "прекомјерног" трајања (одлука од 24. новембра 1977. године, став 35). Овај опис, такође, може да се нађе у пресуди Савезног суда правде од 19. фебруара 1976. године и у пресуди Апелационог суда у Koblenzu од 23. јануара 1978. године (в. ставове 33 и 36 горе). Све ове одлуке, сем пресуде Регионалног суда у Триеру, позивају се на судску праксу цитирану у ставу 67. Апелациони суд у Koblenzu сам алудира на члан 6 став 1, наводећи да, чак и ако се узме у обзир овај члан, пресуда изречена у Триеру није престрога.

Својом одлуком од 21. септембра 1977. године, којом је обустављен кривични поступак покренут против г. и гђе Eckle, Регионални суд у Келну једноставно констатује сагласност оптужених и позива се на званичне поднеске Канцеларије јавног тужиоца. Ова канцеларија је цитирала образложење Савезног суда у погледу јединствене казне коју је Регионални суд у Триеру требао да одреди (в. став 33). Канцеларија јавног тужиоца се даље изјаснила да би ово образложење требало да се *a fortiori* примијени у случају да се нове јединствене казне одређују након могуће казне досуђене у Келну.

69. Из претходног је очигледно да ниједан од надлежних судова није изричито признао постојање кршења члана 6 став 1. Ипак, стил који су користили Регионални суд у Триеру (одлука од 24. новембра 1977. године), Савезни суд правде и Апелациони суд у Koblenzu, заједно са позивањем на пресуде Савезног суда од 10. новембра 1971. године, може се сматрати да представља закључак у том смислу. Мање поуздана у овом смислу је одлука Регионалног суда у Келну. Чак и под претпоставком да би ова одлука, како је тврдила Влада, требала да се тумачи у свјетлу званичних поднесака Канцеларије јавног тужиоца, тешко да може да се закључи да је Регионални суд сматрао да је дужином трајања поступка прекршен члан 6 став 1.

70. Чак и да је прихваћено да се релевантним одлукама на довољно јасан начин признаје пропуст да се испоштује "разумни рок", опет би накнада штете била неопходна. Сходно томе, питање које се отвара је да ли је ублажавање казне коју је одредио Регионални суд у Триеру, према условима које је поставио у својој одлуци,

и прекид поступка који је наредио Регионални суд у Келну, поправило околности које су предмет представке.

Суд, међутим, примјећује да је овај дио Владиног аргумента уско везан са другим аспектом представке, односно обимом наведеног кршења. Сходно томе, Суд сматра да меритуму треба да се придружи прелиминарни приговор на који се Влада позвала (в., *mutatis mutandis*, пресуда у предмету Airey, од 9. октобра 1979. године, серија А, бр. 32, стр. 11, став 19).

II. НАВОДНО КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 СТАВ 1

71. Комисија је изразила мишљење да овдје постоји повреда члана 6 став 1 који гласи:

"Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристраним, законом установљеним судом. ..."

Влада је признала да је поступак, у одређеним фазама, био неразумно дугачак.

A Дужина трајања поступка

72. Сходно поднесцима подносилаца представке, поступак у Триери је покренут у новембру 1959. године, а окончан је 24. новембра 1977. године када је Регионални суд одредио јединствене казне. На расправи је Влада тврдила да је поступак трајао од 7. октобра 1964. године (претрес просторија подносилаца представке) до 19. фебруара 1976. године (пресуда Савезног суда правде). Комисија се сагласила са оваквим мишљењем у погледу другог датума, али не и у погледу првог: према мишљењу Комисије, почетни датум мора да се прати бар од 1. јануара 1961. године.

За подносиоце представке и Комисију, поступак у Келну је почео 25. априла 1967. године, налогом за претрес и заплену против г. и гђе Eckle. Влада је пред Судом предочила датум када је овај налог уручен и извршен, тј. 11. мај 1967. године, а не више датум на који је г. Eckle притворен, као што је тврдила пред Комисијом (25. новембар 1969. године). Што се тиче окончања периода, подносиоци представке, Влада и Комисија су се сложиле да је 21. септембар 1977. године дан на који је поступак обустављен.

1. Почети периода који се узимају у разматрање

73. У кривичним случајевима, "разуман рок" из члана 6 став 1 почиње да тече оног тренутка кад је лице "оптужено"; ово може да се деси прије него је предмет достављен суду који води поступак (в., на примјер, пресуду у предмету Deweer, од

27. фебруара 1980. године, серија А, бр. 35, стр. 22, став 42), као што је датум хапшења, датум кад је лице званично обавијештено да ће бити судски гоњено или датум отварања прелиминарне истраге (в. пресуду у предмету Wemhoff, од 27. јуна 1968. године, серија А, бр. 7, стр. 26-27, став 19; пресуда у предмету Neumeister, истог датума, серија А, бр. 8, стр. 41, став 18; и пресуда у предмету Ringeisen, од 16. јула 1971. године, серија А, бр. 13, стр. 45, став 110). "Оптужба", у смислу члана 6 став 1, може да се дефинише као "званично обавјештење које су појединцу упутиле надлежне власти да постоји основана сумња да је починио кривично дјело", дефиниција која је такође у вези са разматрањем да ли је "ситуација осумњиченог значајно погоршана" (горе споменута пресуда у предмету Deweer, стр. 24, став 46).

74. Примјењујући ова начела на чињенице овог предмета, Суд сматра да датум који су истакли подносиоци представке у вези са поступком у Триери не може да буде релевантан јер документи које је предочила Влада показују да поднеском који је поднесен 28. октобра 1959. године није водила никаквим формалним мјерама истраге која је била одређена. Канцеларија јавног тужиоца је затворила истрагу у предмету након што је од надлежних управних органа прибавила информацију о максималним цијенама у трговини грађевинским материјалом. Ни канцеларија јавног тужиоца ни полиција нису испитивали свједоке и подносиоце представке. Права прелиминарна истрага почела је у августу 1960. године, када је већи број свједока испитан у вези са оптужбама против г. Ecklea (в. ставове 11 и 12 горе). Како је истакао представник Комисије, циљ ових испитивања није био да се утврди да ли би требала да се отвори прелиминарна истрага у предмету; сама испитивања су представљала дио прелиминарне истраге.

Ипак, како није у могућности да утврди од ког момента су подносиоци представке званично били упознати о истрази или када је она на њих почела да утиче, Суд се слаже са мишљењем Комисије и узима да је почетак предметног "периода" 1. јануар 1961. године.

Са овим у вези, Суд не сматра потребним да, како се чинило да Влада у једном тренутку има на уму, прави било какву разлику између подносилаца представке. Мада се чини да истрага од почетка није била усмјерена против ње, гђа Eckle је морала да осјети посљедице у истој мјери као и њен супруг.

75. Одговарајући датум када је поступак отпочео у Келну, према горе наведеној судској пракси, је дан уручивања налога који је издат 25. априла 1967. године, тј. 11. мај 1967. године (в. став 72 горе).

2. Крај периода који се узимају у разматрање

76. У вези са крајем "периода", у кривичним предметима, период одређен чланом 6 став 1 покрива цијели предметни поступак, укључујући и жалбени поступак (пресуда у предмету König, 28. јуни 1978. године, серија А, бр. 27, стр. 33, став 98).

77. У поступку у Триеру, након што је Савезни суд правде донио пресуду од 19. фебруара 1976. године, још увијек је било неопходно да се утврде јединствене казне које се добију комбинацијом оних које је Регионални суд у Saarbrückenu претходно одредио 19. фебруара 1970. и 26. марта 1971. године, а затим оних које је одредио Регионални суд у Триеру 17. марта 1972. године (в. ставове 27 и 58 горе). Савезни суд је сам скренуо пажњу Регионалном суду да је, сходно њемачком закону (чланови 53 и 55 Кривичног закона), дужност судова да донесу такву одлуку, ако је потребно и на сопствену иницијативу. Даље, за судије у Триеру утврђивање јединствених казни није представљало ствар чисте математичке операције, јер су они према члану 54 Кривичног закона обавезни да изврше сопствену укупну процјену свих кривичних дјела за које су подносиоци представке осуђени у Saarbrückenu и Триеру, као и процјену карактера преступника; у ствари, они су ово и учинили у својој одлуци од 24. новембра 1977. године. Уз то, Регионални суд је, између осталог, као олакшавајућу околност, морао да узме у обзир вријеме које је протекло од доношења пресуде Савезног суда "до коначне одлуке" (в. став 33 горе).

Након пресуде Савезног суда правде подносиоци представке нису били у стању да одреде величину казне која је требало да се утврди. Они су само знали да су ове казне морале да буду мање од укупних казни које су одредила два регионална суда, сваки у свом подручју, а које су им одређене за утврђена различита кривична дјела (члан 54 став 2 Кривичног закона).

У случају осуђивања, не може да буде "утврђивања...било какве кривичне оптужбе" у смислу значења члана 6 став 1, све док казна није дефинитивно одређена. Сходно томе, у пресуди у предмету Ringeisen од 16. јула 1971. године, Суд је као датум окончања поступка узео дан када је суд који је водио поступак, након жалбеног поступка, донио одлуку да се цијели период који је подносилац представке провео у истражном притвору сматра дијелом казне (серија А, бр. 13, стр. 20 и 45, ставови 48 и 110).

Сходно томе, период који се узима у обзир је завршен 23. фебруара 1978. године када је Апелациони суд у Koblenzu донио пресуду потврђујући јединствене казне које је 24. новембра 1977. године изрекао Регионални суд.

78. Поступак у Келну је, што се овог Суда тиче, завршен 21. септембра 1977. године када је Регионални суд наредио обуставу гоњења.

3. Закључак

79. У вези са поступком у Триеру, временски период разматран према члану 6 став 1 износи, сходно томе, седамнаест година и три седмице (од 1. јануара 1961. до

23. јануара 1978. године), односно десет година, четири мјесеца и десет дана када је ријеч о Келну (од 11. маја 1967. до 21. септембра 1977. године).

Истичући чињеницу да су подносиоци представке наставили са својим незаконитим дјелатностима у току трајања истраге у предмету коју је водио суд у Триеру, Влада је захтијевала од Суда да од укупног трајања овог поступка одбије периоде током којих су почињена нова кривична дјела.

Суд сматра овај фактор једноставно за један од елемената који су важни за разматрање "разумности" "периода".

В. Разумност дужине трајања поступка

80. Разумност дужине трајања поступка мора у сваком предмету да се процијени сходно специфичним околностима. Примјењујући ово, Суд, између осталог, узима у обзир сложеност предмета, поступање подносилаца представке и поступање судских власти (в. горе споменуту пресуду у предмету König, серија А, бр. 27, стр. 34, став 99).

Овај предмет се тиче низа поступака који су трајали седамнаест, односно десет година. Овакво кашњење је несумњиво неочекивано велико и оно, као опште правило, треба да се сматра прекорачењем "разумног рока" одређеног чланом 6 став 1 (в. горе споменуту пресуду у предмету Neumeister, од 27. јуна 1968. године, серија А, бр. 8, стр. 41, став 20; такође горе споменута пресуда у предмету Көниг, стр. 34, став 102). Под овим околностима на туженој је Држави да изнесе образложења.

1. Поступак у Триеру

81. Иако се правна питања у вези са поступком у Триеру чине релативно једноставним, предмет који је истражен и поступак који је спроведен, неспорно постављају озбиљне проблеме, нарочито у погледу самог обима активности подносилаца представке и оригиналног начина на који су они представили своје методе финансирања купопродајних уговора. Надаље, истрага је добила на додатној сложености јер је, како је наведено у пресуди Регионалног суда у Триеру, и крајем 1963. и током 1964. године још увијек закључиван велик број преварних уговора о кредитима.

82. Далеко од помагања да се убрза поступак, а вјероватно у циљу одређених одгајања, г. и гђа Eckle су се служили различитим методама - укључујући систематске захтјеве за изузеће судија; неки од ових поступака могли би чак да се протумаче и као политика свјесне опструкције (в. ставове 15, 20, 22, 23, 24, 25 и 32 горе).

Међутим, како је Комисија с правом истакла, члан 6 од подносилаца представке није захтијевао активну сарадњу са судским властима. Исто тако не

може на било који начин да им се приговори на употреби свих правних средстава која су им према домаћем закону била на располагању. Ипак, њихово поступање на које се односи горе наведено представља једну објективну чињеницу која не може да се припише туженој држави, а која ће да се узме у обзир приликом утврђивања да ли је предметни поступак трајао дуже од разумног рока из члана 6 став 1 (в., *mutatis mutandis*, горе споменути пресуду у предмету König, стр. 35-36, 37, 38 и 40, ставови 103, 105, 108 и 111; и пресуду од 6. маја 1981. године, у предмету Buchholz, серија А, бр. 42, стр. 18 и 22, ставови 56 и 63).

83. Сходно поднесцима подносилаца представке, трајање поступка проистекло је из начина на који су судске власти водиле предмет. Њихов највећи основ за критику је био да су судске власти покренуле три различита низа истрага и суђења, умјесто да их обједине, тиме дијелећи истрагу на превише појединачних предмета.

Комисија је, такође, сматрала да се дужина трајања поступка првенствено односила на поступање судских власти. Сходно мишљењу Комисије, непотребна кашњења узрокована су прелиминарним истрагама, повлачењем "оптужнице", доношењем пресуде Регионалног суда и разматрањем писмених захтјева за ревизију због погрешне примјене материјалног права.

Влада је, у вези са овим, изразила супротно мишљење.

84. Суд је, као и Комисија, закључио да надлежне власти нису поступиле са неопходном пажњом и дјелотворношћу.

Стога, огроман број предмета у истрази није био без ефекта на продуживање прелиминарне истраге (в. став 16 горе). Сходно поднесцима Владе, начело "законитости гоњења" (начело обавезног судског поступања у свим кривичним дјелима), како је законом одређено, присилило је органе власти да поступе на начин на који су поступиле. Међутим, Суд није задовољан овим аргументом. Иако је члан 154 Закона о кривичном поступку, који одређује могућност обуставе гоњења, допуњен тек 1979. године, Влада је сама признала да је ова реформа утјеловила праксу која је постојала у вријеме важења прошлог закона. У сваком случају, у погледу испуњавања обавеза које је преузела у смислу члана 6, Влада не може да се заклања иза могућих пропуста свог сопственог домаћег закона. Даље, закон који је у релевантно вријеме био на снази није представљао никакву препреку Канцеларији јавног тужиоца и Регионалном суду да обуставе поступак по одређеним тачкама (в. ставове 16 и 26 горе).

Уз то, није лако да се разумије зашто је Канцеларији јавног тужиоца у Триери 1967. године, односно шест година након отварања истраге, те након што се суочила са додатним кривичним дјелима за која је вјеровала да су откривена, требало да закључи да постоји само један начин на који је могло да се поступи, тј. повлачењем "оптужнице" (в. став 18 горе). Такође би требало да се наведе да је протекло око годину дана прије него што су нови предмети прослијеђени Канцеларији јавног тужиоца у Келну (*ibid.*).

Не постоји, такође, ниједно задовољавајуће образложење у погледу питања зашто је пресуда од 17. марта 1972. године подносиоцима представке уручена тек 12. фебруара 1973. године (в. став 27 горе). Несумњиво је, као што је и Влада истакла, да је доношење пресуде захтијевало анализирање огромне масе докумената, али да она сама не може да оправда период од скоро једанаест мјесеци који је протекао након изрицања пресуде.

На крају, поступак ревизије због погрешне примјене права је трајао скоро три године (в. ставове 29 до 33 горе).

85. Влада је пред Судом истакла чињеницу да је предмет *Eckle* био један од првих великих случајева привредног криминала, нарочито у подручју Rhineland-Palatinate. Како је Влада образложила, у релевантно вријеме је органима власти недостајало потребно искуство и мјере за брзу и ефикасну борбу против ових облика кривичних дјела. Наведено је да је, у међувремену, предузета серија легислативних и управних мјера у овом смислу.

Суд схвата да су специфични облици привредног криминала првобитно суочиле судске власти са разним проблемима, нарочито у вези са брзим и глатким вођењем кривичног поступка. Суд, такође, примјећује настојања која је Савезна Република Њемачка, у законодавној и управној сфери, уложила у циљу рјешавања овог проблема потребном брзином. Ипак, Суд овим факторима не може да прида одлучујућу тежину у својој одлуци, јер стање ствари са којом су се надлежне власти суочиле уопште није било изузетно (в., *mutatis mutandis*, горе споменућу пресуду у предмету *Buchholz*, стр. 16, 20-21 и 22, ставови 51, 61 и 63).

86. У свјетлу свих ових фактора, Суд закључује да потешкоће у истрази и понашање подносилаца представке нису, сами по себи, утицали на дужину трајања поступка: један од главних узрока може да се нађе у начину на коју су судске власти водиле предмет.

87. Узимајући у обзир кашњења која могу да се припишу туженој држави, смањење казне коју је подносиоцима представке одредио и изрекао Регионални суд, не може да их лиши њиховог права на тврдњу да су жртве у складу са значењем члана 25 (в. ставове 68 и 70 горе): одлука Регионалног суда није садржавала довољно назнака за оцјену да је дужина трајања поступка узета у обзир сврсисходно Конвенцији.

88. Сходно томе, у вези са овим дијелом предмета, Суд одбацује прелиминарно изјашњавање Владе и закључује да је поступком у Триеру прекорачен разуман рок, што представља кршење члана 6 став 1 Конвенције.

2. Поступак у Келну

89. Предмет који је истраживао и водио суд у Келну првобитно се тицао петнаест лица и имао је посљедице ван земље; релевантне оптужбе нису се односиле само на превару већ и на преварни стечај и пореску утају (в. став 37 горе). Као и Комисија, Суд сматра да је предмет био нарочито тежак и сложен.

90. Као и у Триеру, г. и гђа Eckle су успорили ток поступка улагањем бројних представки и жалби, често пропраћених захтјевима за продужавањем рока за улагање писмених представки (в. нарочито ставови 43, 45, 47, 48, 49, 51, 53 и 54 горе; упоредити са ставом 82).

91. Подносиоци представке су сматрали да су судски органи власти једини одговорни за ова кашњења. Уз своје већ наведене аргументе (у ставу 83 горе), ослањали су се на чињеницу да судске власти нису одвојиле оптужбе за превару од осталих оптужби.

Комисија, у принципу, приписује дужину поступка начину на који су судске власти водиле предмет. Она је истакла прекомјерно трајање истраге и, као примјер, закашњели извјештај стручњака; такође је сматрала да је почетак суђења одгођен без оправданог разлога и да је Регионални суд итекако могао да обустави гоњење у ранијој фази.

Влада је изразила неслагање са овим мишљењем.

92. Као и Комисија, Суд је закључио да надлежне власти нису поступиле са одговарајућом пажњом и експедитивношћу. Суд посебно истиче да су протекле скоро три године од подизања "оптужнице" (25. септембра 1973. године, став 52 горе) до почетка судског поступка (16. септембра 1976. године, став 53 горе).

У вези са овим другим, Влада се оправдавала великом претрпаном послом са којим су у то вријеме били суочени судије Регионалног суда специјализовани за привредни криминал; Влада је набројала мјере које су предузете да се ова ситуација поправи.

Суд прихвата да су органи власти настојали да умање заостатке Регионалног суда тако што су повећали број специјализованих савјета са два (у 1973. години) на шест (у 1977. години). Међутим, узимајући у обзир велику дужину трајања, Суд сматра да интензитет рада Регионалног суда, што само по себи није никакав изузетак, не може да се ослања на Владу (упоредити са горе споменутом пресудом у предмету Buchholz, серија А, бр. 42, стр. 16, 20-21 и 22, ставови 51, 61 и 63). Из истог разлога, а само у вези са предметом истраженим и вођеним у Триеру (в. став 85 горе), Суд није у могућности да прида пресудну тежину настојањима учињеним у Савезној Републици Њемачкој у циљу дјелотворније и брже борбе против привредног криминала, иако су она била суштинска.

93. На основу свих фактора који су узети у обзир, Суд закључује да тежина истраге и понашање подносилаца представке нису само утицали на дужину трајања

поступка; један од главних узрока овдје може да се нађе у начину на коју су судске власти водиле предмет.

94. Обустава гоњења, коју је уз пристанак подносилаца представке наредио Регионални суд 21. септембра 1977. године, је могао, у принципу да утиче на њихову правну легитимацију да тврде да су "жртве", у складу са значењем члана 25, али је кашњење које се приписује Влади такво да подносиоци представке ни на који начин нису изгубили свој статус "жртава"; надасве, рјешење о обустави поступка, било да је оно донесено у облику званичног поднеска Канцеларије јавног тужиоца или не, не указује ни на какве индикације да је донесено због горе споменутих кашњења (в. ставове 68 и 70 горе).

95. Сходно томе, што се тиче овог дијела предмета, Суд одбацује прелиминарни приговор Владе и закључује да је поступком у Келну прекорачен разуман рок, што представља кршење члана 6 став 1 Конвенције.

III. ПРИМЈЕНА ЧЛАНА 50

96. Адвокат подносилаца представке је истакао да би његови клијенти, у случају да Суд установи повреду Конвенције по члану 50, уложили захтјев за правичну накнаду штете која је претрпљена као резултат неразумне дужине поступка, а могуће и због судских трошкова. Он, међутим, није квантитативно одредио њихов захтјев. Што се тиче Владе, она о овом питању није заузела став.

Сходно томе, иако је покренуто према правилу 47 бис Правила процедуре Суда, ово питање још није спремно за разматрање. Суд је, стога, обавезан да одложи ово питање и одреди даљњи поступак, узимајући у обзир могућност договора тужене Државе и подносилаца представке.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. Спаја са меритумом предмета прелиминарни приговор Владе, али га одбија након испитивања суштине.
2. Одлучује да постоји кршење члана 6 став 1 Конвенције.
3. Одлучује да питање примјене члана 50 још није спремно за доношење одлуке.

Сходно томе,

(а) одлаже споменуто питање у цјелини;

(б) позива Комисију да Суду, у року од два мјесеца од пријема ове пресуде, писмено предочи свој став о споменутом питању, а посебно да извјести Суд о било каквом пријатељском рјешењу до којег би Влада и подносиоци представке могли да дођу;

(с) одлаже даљњи поступак и овлашћује председника Савјета да га закаже уколико се укаже потреба¹.

Пресуда је сачињена на енглеском и француском језику, француски текст је аутентичан, у Згради људских права, Strasbourg, 15. јула 1982. године.

Rolv RYSSDAL
Предсједник

За регистрара,
Herbert PETZOLD
замјеник регистрара

КЉУЧНЕ РИЈЕЧИ:

петиција /
бити жртва /
правично суђење /
суђење у најкраћем року /

¹ види засебну пресуду о члану 50, од 23. јуна 1983, серија А, бр. 65 (прим. ур.)